

Biroul permanent al Senatului

Bp. 443 / 14.10.2024

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

537 / 21.10.2024

AVIZ

**referitor la propunerea legislativă Privind modificarea
Legii 360 din 2023 privind sistemul public de pensii**

Analizând propunerea legislativă Privind modificarea Legii 360 din 2023 privind sistemul public de pensii (b443/10.09.2024), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/3614/16.09.2024 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D986/17.09.2024,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect, în fapt, modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii.

Potrivit Expunerii de motive, se urmărește:

a) includerea unităților de prospecțiuni și explorări geologice în categoria locurilor de muncă încadrate conform legislației anterioare în grupa I de muncă, prin modificarea art. 28 alin. (1);

b) ca persoanele care au locuit cel puțin 30 de ani în zone afectate de poluare să beneficieze în continuare de reducerea vârstei standard de pensionare cu 2 ani, fără penalizare, așa cum a fost instituit prin Legea nr. 252/2023 pentru modificarea art. 65 alin. (5) din Legea nr. 263/2010.

Totodată, la art. 3 din propunere se preconizează stabilirea unui mod de calcul diferit al valorii punctului de referință prevăzute la art. 83 alin. (1) din Legea nr. 360/2023, în cazul persoanelor care au realizat stagiul de cotizare în condițiile prevăzute la art. 28 alin. (1).

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituția României, republicată, iar în

aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Semnalăm că Secretarul General al Senatului a înaintat spre avizare Consiliului Legislativ, cu adresele nr. XXXV/3434/10.09.2024, nr. XXXV/3602/23.09.2024 și nr. XXXV/3614/23.09.2024, alte patru propuneri ce vizează intervenții legislative asupra Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii (b433/03.09.2024, b446/11.09.2024, b456/16.09.2024 și b461/17.09.2024). Dintre acestea, două (b433/03.09.2024 și b456/16.09.2024) au fost avizate favorabil cu observații și propuneri prin avizele nr. 984/26.09.2024 și nr. 1005/07.10.2024, iar două se află în curs de avizare.

Pentru sistematizarea legislației și promovarea unor soluții unitare, sugerăm dezbateră concomitentă a acestor propuneri legislative, în vederea adoptării unui singur act normativ.

5. Întrucât propunerea legislativă are implicații asupra bugetului asigurărilor sociale de stat, este obligatorie solicitarea unei informări din partea Guvernului, în conformitate cu dispozițiile art. 111 alin. (1) din Constituție.

Totodată, sunt incidente prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la obligativitatea întocmirii unei fișe financiare, cu respectarea condițiilor prevăzute de art. 21 din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

6. Referitor la **Expunerea de motive**, semnalăm că aceasta nu respectă structura instrumentului de prezentare și motivare, prevăzută la art. 31 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nefiind prezentate, printre altele, impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani) și nici informații referitoare la consultările derulate în vederea elaborării propunerii.

Totodată, în ceea ce privește afirmația inițiatorilor potrivit căreia, pentru persoanele prevăzute la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 360/2023, „*prin noua lege este instituit ca stagiul mediu de cotizare luat în calcul la determinarea drepturilor cuvenite acestor persoane o perioadă de 25 de ani (art. 84 aliniat (1))*”, semnalăm că aceasta este eronată, deoarece la art. 84 alin. (1) din Legea nr. 360/2023 nu este instituit un stagiul mediu de cotizare (de altfel, expresia nici nu beneficiază de

accepțiune juridică, fiind diferită de expresia „nivelul mediu al stagiilor de cotizare”) ce ar fi luat în calcul la stabilirea drepturilor persoanelor prevăzute la art. 28 alin. (1), ci este prevăzut modul de calcul al valorii punctului de referință, și anume raportul dintre valoarea punctului de pensie la data intrării în vigoare a prezentei legi și **nivelul mediu al stagiilor de cotizare** prevăzute de legislația anterioară, respectiv nivelul 25. În plus, precizăm că modul de calcul al valorii punctului de referință se aplică tuturor pensionarilor, indiferent de condițiile de muncă în care au realizat stagiile de cotizare, iar valoarea punctului de referință este aceeași pentru toți pensionarii.

7. Cu **titlu preliminar**, referitor la soluțiile legislative preconizate, semnalăm că, potrivit considerentelor Deciziei nr. 238/03.06.2020 a Curții Constituționale (reiterate în Decizia nr. 405/21.09.2022) și considerentelor Deciziei nr. 2/13.03.2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, **în funcție de expunerea de motive** a unui act normativ **se apreciază voința legiuitorului**.

În acest context, semnalăm că, **potrivit Expunerii de motive**, se urmărește „inclusiunea unităților de prospecțiuni și explorări geologice în categoria locurilor de muncă încadrate conform legislației anterioare în grupa I de muncă, prin modificarea art. 28 alin. (1)”, menționându-se că „această inechitate a existat în legislația anterioară, fiind eliminată prin adoptarea OUG nr. 10/2020 pentru completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice”.

Însă, din analiza **actualului art. 1 din propunerea legislativă**, prin care se preconizează modificarea art. 28 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 360/2023, reiese că se urmărește ca locurile de muncă din unitățile de prospecțiuni și explorări geologice să fie incluse în categoria locurilor de muncă în condiții speciale, alături de locurile de muncă din unitățile miniere.

Totodată, semnalăm că soluția legislativă preconizată la **actualul art. 3 din propunere pentru art. 84 alin. (1¹)** din Legea nr. 360/2023, referitoare la stabilirea unui mod de calcul diferit al valorii punctului de referință prevăzute la art. 83 alin. (1) din Legea nr. 360/2023, în cazul persoanelor care au realizat stagiul de cotizare în condițiile prevăzute la art. 28 alin. (1), nu este menționată și nici justificată în Expunerea de motive.

Având în vedere neconcordanțele dintre instrumentul de prezentare și motivare și textul propunerii, pentru evitarea dubiilor în interpretarea și aplicarea actului normativ, sunt necesare revederea atât

a Expunerii de motive, cât și a propunerii legislative și corelarea acestora, astfel încât intenția inițiatorului să fie clară.

8. Referitor la textul actualei propuneri legislative, semnalăm următoarele:

8.1. Pentru respectarea exigențelor de tehnică legislativă, propunem resistemizarea și reformularea propunerii astfel:

„Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. - Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1089 din 4 decembrie 2023, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 28 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) Unitățile miniere ...».

2. La articolul 58, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin. (4), cu următorul cuprins:

«(4) Persoanele care au locuit ...».

3. La articolul 84, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin. (1¹), cu următorul cuprins:

«(1¹) ...»”.

8.2. La actualul art. 1, la textul propus pentru art. 28 alin. (1) lit. a), semnalăm că expresia „unități de prospecțiuni și explorări geologice” nu mai este folosită în cuprinsul propunerii și nici în cuprinsul Legii nr. 360/2023, iar, în absența unei definiții sau a unei trimiteri la o definiție a acestei expresii, norma este neclară și incompletă, întrucât nu se înțelege ce sunt acele unități de prospecțiuni și explorări geologice și dacă într-adevăr pot fi încadrate în categoria locurilor de muncă în condiții speciale.

Totodată, semnalăm că, în lipsa argumentării și justificării în Expunerea de motive a includerii locurilor de muncă din unitățile de prospecțiuni și explorări geologice în categoria locurilor de muncă în condiții speciale, alături de locurile de muncă din unitățile miniere, norma este lipsită de predictibilitate, neînțelegându-se de ce locurile de muncă respective ar trebui considerate locuri de muncă în condiții speciale.

În consecință, pentru asigurarea clarității și predictibilității normei, sunt necesare revederea și reformularea textului și motivarea corespunzătoare, în Expunerea de motive, a soluției legislative propuse.

8.3. La **actualul art. 2**, la textul preconizat pentru **art. 58 alin. (4)**, este necesară revederea și reformularea sintagmei „fără penalizare”, deoarece termenul „penalizare” nu este specific legislației privind sistemul public de pensii și nici măcar Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevede noțiunea de „penalitate”.

În cazul în care a fost avută în vedere diminuarea cuantumului pensiei pentru limită de vârstă, prevăzută la art. 58 alin. (3), sintagma „fără penalizare” se va reformula în consecință.

8.4. La **actualul art. 3**, la textul propus pentru **art. 84 alin. (1¹)**, semnalăm că norma este neclară prin folosirea sintagmei „nivelul stagiilor de cotizare complete prevăzute de ...”, putând conduce la dubii în interpretare și aplicare, întrucât nu se înțelege la ce se referă **nivelul** stagiilor de cotizare complete, respectiv dacă vizează numărul anilor (perioada) pentru care s-au datorat contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii, precum și cea pentru care asigurații cu contract de asigurare socială au datorat și plătit contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii.

De asemenea, precizăm că sintagma „legislația **valabilă** la data **ieșirii în pensie**” este improprie limbajului juridic și stilului normativ.

În consecință, sunt necesare revederea și reformularea textului propus.

În altă ordine de idei, întrucât în Expunerea de motive se face referire (fără a se indica soluția legislativă propusă) la faptul că persoanele care au realizat stagii de cotizare în locuri de muncă în condiții speciale „*nu vor beneficia de prevederile noii legi care spune că valoarea punctului de referință se majorează anual*” și că „*vor trebui să facă față inflației și majorărilor de prețuri cu banii pe care îi primesc acum*”, apreciem că o soluție legislativă eficientă, care într-adevăr ar contribui la păstrarea puterii de cumpărare în cazul tuturor pensionarilor, ar putea fi indexarea cuantumului pensiei aflat în plată.

PRESEDINTE

Florin JORDACHE

București

Nr. 1025/10.10.2024